

Europarådet

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande regeringens skrivelse 2010/11:54 Redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté m.m. år 2009 samt första halvåret 2010 och redogörelse till riksdagen 2010/11: ER1 Från Sveriges delegation vid Europarådets parlamentariska församling. I betänkandet behandlas vidare en motion som väckts med anledning av skrivelsen samt två motionsyrkanden från allmänna motionstiden hösten 2010.

Utskottet föreslår att riksdagen lägger skrivelsen och redogörelsen till handlingarna och att motionerna avstyrks.

I betänkandet finns 7 reservationer och 1 särskilt yttrande.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning	5
Skrivelsens huvudsakliga innehåll	5
Redogörelsens huvudsakliga innehåll	5
Motionerna	6
Utskottets överväganden	7
Reservationer	18
1. En årlig skrivelse om Europarådets verksamhet, punkt 1 (S, V)	18
2. Oppositionen i Vitryssland, punkt 2 (S, MP)	18
3. Rysslands åtaganden, punkt 3 (S, V)	19
4. Konvention mot människohandel, punkt 4 (S, MP, V)	20
5. Samarbete mot barnsexturism, punkt 5 (MP, V)	21
6. Resolution om abort, punkt 6 (V)	22
7. Resolution om abort, punkt 6 – motiveringen (SD)	23
Särskilt yttrande	25
Mänskliga rättigheter och demokrati i Turkiet (V)	25
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	26
Skrivelse 2010/11:54	26
Följdmotion med anledning av skrivelse 2010/11:54	26
Redogörelse 2010/11:ER1	26
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010	26

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **En årlig skrivelse om Europarådets verksamhet**
Riksdagen avslår motion 2010/11:U6 yrkande 1.
Reservation 1 (S, V)
2. **Oppositionen i Vitryssland**
Riksdagen avslår motion 2010/11:U6 yrkande 2.
Reservation 2 (S, MP)
3. **Rysslands åtaganden**
Riksdagen avslår motion 2010/11:U6 yrkande 3.
Reservation 3 (S, V)
4. **Konvention mot människohandel**
Riksdagen avslår motion 2010/11:U6 yrkande 4.
Reservation 4 (S, MP, V)
5. **Samarbete mot barnsexturism**
Riksdagen avslår motion 2010/11:Ju410 yrkande 7.
Reservation 5 (MP, V)
6. **Resolution om abort**
Riksdagen avslår motion 2010/11:U298 yrkande 13.
Reservation 6 (V)
Reservation 7 (SD) – motiveringen
7. **Regeringens skrivelse 2010/11:54 Redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté m.m. år 2009 samt första halvåret 2010**
Riksdagen lägger skrivelse 2010/11:54 till handlingarna.
8. **Redogörelse till riksdagen 2010/11:ER1 Från Sveriges delegation vid Europarådets parlamentariska församling**
Riksdagen lägger redogörelse 2010/11:ER1 till handlingarna.

Stockholm den 3 maj 2011

På utrikesutskottets vägnar

Karin Enström

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Karin Enström (M), Urban Ahlin (S), Carina Hägg (S), Christian Holm (M), Mats Johansson (M), Carin Runeson (S), Fredrik Malm (FP), Olle Thorell (S), Kerstin Lundgren (C), Kenneth G Forslund (S), Christer Winbäck (FP), Bodil Ceballos (MP), Julia Kronlid (SD), Hans Linde (V), Marietta de Pourbaix-Lundin (M) och Robert Halef (KD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Utskottet behandlar i detta betänkande regeringens skrivelse 2010/11:54 Redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté m.m. år 2009 samt första halvåret 2010 och redogörelse till riksdagen 2010/11:ER1 Från Sveriges delegation vid Europarådets parlamentariska församling. I betänkandet behandlas vidare en motion som väckts med anledning av skrivelsen samt två motioner från allmänna motionstiden hösten 2010.

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

Regeringen lämnar en redogörelse för verksamheten i Europarådets ministerkommitté m.m. under 2009 och första halvåret 2010. I skrivelsen redovisas inledningsvis verksamheten i ministerkommittén under det svenska EU-ordförandeskapet. Valet av Thorbjørn Jagland till ny generalsekreterare redovisas, liksom reformer och samarbete med den parlamentariska församlingen och kongressen. Regeringen redogör för konflikten mellan Ryssland och Georgien samt övergripande frågor under perioden 2009–2010. Bland dessa återfinns mänskliga rättigheter och demokratifrågor. Europadomstolens dömande verksamhet och ministerkommitténs övervakning, Europarådets kommissarie för mänskliga rättigheter, barns rättigheter och romers rättigheter tillhör de områden som behandlas. Vidare redovisas relationer till andra länder och internationella organisationer samt Europarådets budget.

I bilagor förtecknas ett urval av de grupper och kommittéer som bereder ärenden åt ministerkommittén samt en förteckning över medlems- och kandidatländer samt observatörländer.

Redogörelsens huvudsakliga innehåll

Riksdagens delegation vid Europaparlamentets parlamentariska församling redovisar i sin redogörelse 2010/11:ER1 verksamheten inom den parlamentariska församlingen under 2010. I redogörelsen redovisar Sveriges delegation vid Europarådets parlamentariska församling Europarådets roll i det europeiska samarbetet, den parlamentariska församlingens verksamhet och den svenska delegationens sammansättning. Bland annat uppmärksammas den översyn av verksamheten som inletts av den parlamentariska församlingen.

Delegationen redogör också för huvudområdena för församlingens verksamhet. Dessa utgörs av granskning – bl.a. av hur medlemsländerna uppfyller sina åtaganden – och av politiska frågor, juridiska frågor och

mänskliga rättigheter samt ekonomiska frågor. Vidare utgörs de av kultur-, befolknings- och flyktingfrågor, sociala frågor och hälso- och familjefrågor, miljöfrågor samt jämställdhet.

I redogörelsen finns en förteckning över rekommendationer, resolutioner och yttranden som församlingen har antagit under 2010.

Motionerna

I *kommittémotion 2010/11:U6 yrkande 1* anför *Socialdemokraterna* att regeringen årligen bör lägga fram en skrivelse för riksdagen om verksamheten i Europarådet. Regeringen har givit riksdagen en redogörelse för regeringens arbete i Europarådets ministerkommitté, långt efter det att de händelser ägt rum, som man nu redovisar för riksdagen. Det begränsar riksdagens möjligheter att granska och för sin del ge inriktningar för den politik som regeringen står för i Europarådet. Regeringen bör fortsättningsvis årligen återkomma med en skrivelse om verksamheten i Europarådet, i likhet med vad Europarådets parlamentariska delegation gör för sin del till riksdagen.

I *kommittémotion 2010/11:U6 yrkande 2* framhåller *Socialdemokraterna* att utvecklingen i Vitryssland i samband med valet av president i december 2010 visar att regimen och dess ledare inte lever upp till de utlovade stegen i demokratiserande riktning. Det är oacceptabelt att Vitryssland förblir en diktatur. Sverige bör därför, exempelvis i EU-samarbetet, driva på än mer för ett ökat stöd till den demokratiska oppositionen i Vitryssland.

I *kommittémotion 2010/11:U6 yrkande 3* anför *Socialdemokraterna* att regeringen bör redovisa för riksdagen hur regeringen avser att för sin del genomföra PACE-rekommendation 1922 (2010) inom Europarådets ministerkommitté och i övrigt bidra till att de värden som Ryssland åtagit sig vid inträdet i Europarådet fullföljs.

I *kommittémotion 2010/11:U6 yrkande 4* framhåller *Socialdemokraterna* att Sveriges regering kraftfullt måste verka för att EU ratificerar Europarådets konvention mot människohandel. EU måste både tillträda konventionen och verka för att alla dess medlemsstater gör detsamma.

I *kommittémotion 2010/11:U298 yrkande 13* framhåller *Vänsterpartiet* att Europarådet i oktober 2010 beslutade om en resolution som innebär att anställda inom vården ska kunna välja att inte utföra aborter. Även hela sjukhus ska kunna neka att utföra abortverksamhet. Motionärerna poängterar att Europarådets resolution är ett stort bakslag för europeiska kvinnor. Sverige måste nu aktivt arbeta för att upphäva resolutionen.

I *kommittémotion 2010/11:Ju410 yrkande 7* begär *Vänsterpartiet* att regeringen ska verka för att det inom Europarådet vidtas ytterligare åtgärder för ett starkare europeiskt samarbete mot barnsexturism. Motionärerna anför att detta lämpligast sker på mellanstatlig nivå och inom Europarådet, där det finns en lång tradition av internationellt samarbete kring frågor om mänskliga rättigheter och även i frågan om sexuella övergrepp mot barn.

Utskottets överväganden

Utskottet understryker inledningsvis Europarådets roll som en huvudaktör när det gäller att skapa en gemensam värdegrund kring krav på bl.a. mänskliga rättigheter och rättsstatens principer i hela Europa. Genom att främja individens rättigheter bidrar organisationen till fred, stabilitet och säkerhet. Utskottet har tagit del av regeringens skrivelse och redogörelsen från Sveriges delegation vid Europarådets parlamentariska församling (Parliamentary Assembly of the Council of Europe, PACE).

Avseende de motionsvis framförda kraven på att regeringen årligen bör lägga fram en *skrivelse om verksamheten i Europarådet* för riksdagen konstaterar utskottet att det tidigare har lyft fram betydelsen av en årlig rapportering från regeringen om verksamheten inom Europarådet (bet. 2009/10:UU24, rskr. 2009/10:262). Utskottet välkomnar nu att en skrivelse har överlämnats. Utskottet konstaterar att regeringens skrivelser om verksamheten inom t.ex. Europarådets ministerkommitté och Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) fyller en viktig funktion som underlag för riksdagens kontrollmakt. Utskottet värdesätter att riksdagen som institution informeras genom skrivelserna, och samtliga riksdagens ledamöter ges motionsrätt på skrivelserna och därmed relaterade frågeställningar. Skrivelserna blir ett ärende för riksdagen och ger tillfälle till debatt i kammaren.

Vad avser motionsframställningen om *stöd till den demokratiska oppositionen i Vitryssland* konstaterar utskottet att arbetet inom ramen för Europarådets program för stöd för en demokratisk utveckling i Vitryssland, med fokus på i synnerhet det civila samhället, har fortgått under perioden. Verksamhet har bl.a. bedrivits vid Europarådets informationscenter i Minsk. Utskottet konstaterar att Sverige, inom ramen för programmet, har bidragit till genomförandet av ett seminarium i Minsk på temat Vitryssland och Europarådet.

Utskottet vill framhålla att de brutala övergreppen i samband med presidentvalet i Vitryssland var ett allvarligt bakslag i arbetet för frihet, demokrati och mänskliga rättigheter i Europa. Utskottet ser med tillfredsställelse att Sverige har varit drivande för kraftfulla europeiska åtgärder mot regimen, samtidigt som Sverige stärker stödet till landets demokratiska krafter.

Utskottet noterar att Europarådets parlamentariska församling regelbundet har återkommit till utvecklingen i Vitryssland sedan presidentvalet den 19 december 2010. PACE:s rapportör fördömde våldet i samband med valet, och ett särskilt uttalande om övergrepp och domar mot journalister gjordes i samband med efterföljande rättegångar av den parlamentariska församlingens ombud för mediefrihet. Detta uppdrag innehas av en ledamot av utskottet. I samband med församlingens vårsession den 11–15 april 2011 uttalade församlingens rapportör ånyo oro över politiserade rätte-

gångar, uppgifter om tortyr och bekräftade dödsdomar. Under vintersessionen den 24–28 januari 2011 antog församlingen en resolution (resolution 1790) där det tidigare beslutet att frysa relationerna med de vitryska myndigheterna återupprepades. I samma resolution uppmanar församlingen Europarådets samtliga medlemsstater att ansluta sig till EU:s riktade sanktioner mot vitryska officiella personer. Församlingen önskar samtidigt förstärka sin dialog med Vitrysslands demokratiska krafter, oppositionsgrupper och försvarare av fria medier och mänskliga rättigheter.

Utskottet välkomnar att biståndssamarbetet med Vitryssland har förändrats till följd av valfuskets i samband med presidentvalet och det våld och den repression som följt på valet. Utskottet noterar att en givarkonferens för Vitryssland hölls i Warszawa den 2 februari 2011 och att Sverige även fortsättningsvis kommer att vara en av de största givarna till det civila samhället i landet.

Utskottet konstaterar att regeringen i mars 2011 presenterade en ny strategi för biståndsinsatser i Vitryssland 2011–2014. Det övergripande målet för biståndsinsatserna i Vitryssland ska vara en demokratisk utveckling kännetecknad av respekt för mänskliga rättigheter, stärkt miljöskydd, förbättrade förutsättningar för marknadsekonomi och ett närmande till Europeiska unionen. Utskottet välkomnar den nya strategin och understryker att Sverige ska verka för en bred dialog med det vitryska samhället och samarbeta med såväl aktörer inom det civila samhället som med myndigheter där det bedöms önskvärt och möjligt, företrädesvis på lokal och regional nivå och i syfte att förbättra förutsättningarna för fortsatta reformer i hela samhället.

Utskottet konstaterar att regeringen i faktapromemoria 2010/11:FPM83 Viseringsförenklingsavtal mellan EU och Vitryssland är positiv till att EU ingår ett viseringsförenklingsavtal med Vitryssland. Utskottet delar regeringens bedömning att ett sådant avtal ligger i linje med svenska strävanden att underlätta resande för den enskilda individen och att stärka de mellanfolkliga kontakterna mellan Vitryssland och EU.

Utskottet avser att i betänkande 2010/11:UU10 återkomma till situationen i Vitryssland.

Motionsvis framförs krav på att regeringen ska redovisa för riksdagen hur den avser att verka för att de värden som *Ryssland* åtagit sig vid inträdet i Europarådet fullföljs. Särskilt omnämns Europarådets parlamentariska församlings rekommendation 1922 (2010) om rättsliga åtgärder mot kränkningar av mänskliga rättigheter i norra Kaukasus. Inledningsvis konstaterar utskottet att Sverige arbetar för att stärka Europarådets roll på de områden där organisationen har fördelar i jämförelse med andra organisationer, nämligen i arbetet med att främja respekten för de mänskliga rättigheterna, demokrati och rättsstatens principer. I relation till Ryssland kan man särskilt nämna Sveriges arbete för att förmå landet att ratificera protokoll 14 i Europakonventionen för de mänskliga rättigheterna, vars syfte är att effektivisera Europadomstolens arbete och minska antalet icke avgjorda rätts-

fall. Ryssland ratificerade protokollet i februari 2010. Protokoll 14 kunde därmed träda i kraft i sin helhet i förhållande till samtliga medlemsstater den 1 juni 2010.

Utskottet understryker betydelsen av att Sverige i sina bilaterala kontakter med Ryssland framhåller vikten av att landet lever upp till sina internationella åtaganden såsom medlem av Europarådet och OSSE. Utskottet konstaterar att Sverige också är en pådrivande kraft för att EU ska diskutera frågor om demokratisk samhällsstyrning och mänskliga rättigheter med Ryssland, inte minst med bäring på Europarådet. Sverige har agerat för att en översyn av EU:s årliga dialog om mänskliga rättigheter med Ryssland ska genomföras, med syftet att dialogen ska bli ett effektivare instrument för att åstadkomma praktisk förändring. Inom ramen för denna dialog verkar Sverige för att EU ska föra en aktiv MR-politik mot Ryssland, inklusive i fråga om landets bristande implementering av utslag från Europadomstolen.

Utskottet konstaterar vidare att rättsstatsbiståndet till bl.a. Ryssland är en del av det utökade rättsstatssamarbetet mellan EU och Europarådet. Utskottet önskar framhålla att som medlem i Europarådet är Ryssland, liksom andra stater, bundet av normer och åtaganden som hanteras av Europarådets övervakningsorgan och andra institutioner. Det gäller inte minst de upprepade fall av våld mot journalister och andra inskränkningar i yttrandefriheten som präglar det nuvarande rättighetsläget när det gäller det fria ordet.

Utskottet konstaterar att till huvudområdena för den parlamentariska församlingens verksamhet hör granskning av hur medlemsstaterna uppfyller sina åtaganden. Församlingens granskningsutskott har till uppgift att kontinuerligt granska att alla medlemsländer respekterar Europarådets grundläggande principer och uppfyller de åtaganden som gjorts i samband med att länderna blivit medlemmar. Granskningsutskottets årsrapport utgjorde grunden för den årliga debatten om läget för demokratin i Europa. Utskottet noterar att årsrapporten redogjorde för granskning av tio länder, däribland Ryssland. Församlingens granskningsutskott skaffar sig en detaljerad bild av utvecklingen i de länder som är föremål för granskning genom besök på plats. I den skriftliga dokumentation som gjorts tillgänglig efter besök i Ryssland beskriver granskningsutskottet situationen avseende bl.a. arbetet med att bringa nationell lagstiftning i linje med Europarådets principer och normer liksom frågor om pluralistisk demokrati, rättsstaten, mänskliga rättigheter och grundläggande friheter. Utskottet noterar att samarbetet får sin konkreta innebörd när det berörda landet genomför och tillämpar granskningsrapportens rekommendationer. Att landet i fråga genomför dessa rekommendationer följs upp genom en dialog med landet som påbörjas ett år efter avslutad granskning.

Utskottet konstaterar att konflikten mellan Ryssland och Georgien står högt på ministerkommitténs dagordning sedan kriget i augusti 2008. Utskottet noterar att till de frågor som uppmärksammats hör en genomgång av

Rysslands och Georgiens åtaganden som medlemmar i Europarådet samt hur dessa uppfyllts. Utskottet noterar vidare att en medlem av riksdagens delegation till den parlamentariska församlingen utsetts till rapportör för de humanitära konsekvenserna av kriget mellan Georgien och Ryssland.

Utskottet konstaterar att Turkiet står inför stora utmaningar. I Europarådets Venedigkommissions resolution av den 13–14 mars 2009 rörande Turkiets lagstiftning för politiska partier slås det fast att ”Venedigkommissionen är av uppfattningen att föreskrifterna i paragraf 68 och 69 i (den turkiska) konstitutionen och relevanta föreskrifter i lagen om politiska partier tillsammans formar ett system som i sin helhet är oförenligt med paragraf 11 i Europakonventionen.” Efter denna resolution har ett parti med representation i parlamentet stängts ned, och inför valet i juni i år har flera kandidater förbjudits att kandidera. Utskottet anser att det är av stor vikt att Sverige i Europarådet aktivt driver frågan att Turkiet ska genomföra reformer i linje med Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna.

Gällande motionskravet att EU bör ratificera *Europarådets konvention mot människohandel* önskar utskottet framhålla att människohandel är ett brott av sådan karaktär att ett fungerande internationellt samarbete är av största vikt. Sverige arbetar också aktivt på många sätt, både nationellt och internationellt, för att bekämpa handel med människor. Utskottet konstaterar att riksdagen den 19 maj 2010 godkände Europarådets konvention om bekämpande av människohandel (prop. 2009/10:152, bet. 2009/10:JuU33, rskr. 2009/10:273) och att Sverige ratificerade konventionen den 31 maj 2010. Justitieutskottet konstaterade i sitt betänkande att Sverige bör fortsätta att aktivt främja och delta i det internationella samarbetet mot människohandel. Justitieutskottet framhöll att Europarådets konvention mot människohandel kompletterar övriga internationella instrument, främst genom att stärka offrens rättigheter och genom att tillhandahålla en övervakningsmekanism. Polis och åklagare ges genom konventionen förbättrade verktyg i det internationella arbetet.

Utskottet välkomnar att direktivet om förebyggande och bekämpande av människohandel samt skydd av offer antogs av allmänna rådet den 21 mars 2011. Direktivförslaget byggde till största delen på förhandlingsresultatet från det förslag till rambeslut som förhandlades under det svenska EU-ordförandeskapet och som det nåddes en bred samsyn om vid rådet (rättsliga och inrikes frågor) i december 2009. Utskottet noterar att direktivet i vissa delar går längre än vad som är fallet i Europarådskonventionen. Utskottet anser att bekämpandet av människohandel även sättningsvis ska vara en högt prioriterad fråga för regeringen. I detta arbete är det europeiska samarbetet av central betydelse. Utskottet avser att i betänkande 2010/11:UU10 återkomma till frågan om människohandel.

Utskottet noterar som positivt att förhandlingarna om Europarådets konvention om förebyggande och bekämpande av våld mot kvinnor och våld i hemmet slutfördes den 7 april 2011. Konventionen kommer att skrivas

under vid utrikesministrarnas möte i Istanbul den 10 maj 2011. Utskottet konstaterar att våld mot kvinnor var temat för en ministerkonferens i juni 2008 vid vilken enighet uppnåddes om utarbetande av en konvention i ämnet. En kommitté (Ad hoc Committee on preventing and combating violence against women and domestic violence – CAHVIO) har utarbetat rapporter och konventionsutkast. Sverige har aktivt deltagit i kommitténs arbete. Utskottet konstaterar vidare att det parlamentariska nätverk som följer upp den kampanj mot våld mot kvinnor i nära relationer som pågick 2006–2008 fortsatte sitt arbete under 2010. Nätverket har haft som sin viktigaste uppgift att följa och stödja arbetet med att ta fram konventionen. En ledamot av utskottet fungerar som riksdagens kontaktperson i nätverket.

Motionsvis uppmärksammas Europarådets parlamentariska församlings resolution 1763 (2010), antagen den 7 oktober 2010, som bl.a. innebär att anställda inom vården ska kunna *välja att inte utföra aborter*. Utskottet har tidigare tagit ställning till frågan om abort, t.ex. i betänkande 2009/10:UU15 Männskliga rättigheter i svensk utrikespolitik. Utskottet står fast vid sitt tidigare konstaterande att Sverige stöder insatser som syftar till att göra aborter fria, säkra och lagliga för alla kvinnor. Sverige är ett av de länder som är ledande i det internationella arbetet när det gäller att lyfta fram frågor om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR). Sveriges internationella SRHR-politik ligger fast. Utskottet noterar även att abortfrågan inte omfattas av EU:s fördrag. Utskottet förhåller sig kritiskt till innehållet i resolution 1763 (2010) och anser att delegationen bör verka för att åstadkomma en förändring av denna resolution.

I en motion anförs vikten av att det inom Europarådet vidtas ytterligare åtgärder för ett starkare europeiskt samarbete mot *barnsexturism*.

Utskottet noterar, liksom ovan, att riksdagen den 19 maj 2010 godkände Europarådets konvention om bekämpande av människohandel (prop. 2009/10:152, bet. 2009/10:JuU33, rskr. 2009/10:273) och att Sverige ratificerade konventionen den 31 maj 2010.

Utskottet noterar att det under 2006 och 2007 inom Europarådet utarbetades en konvention om skydd för barn mot sexuell exploatering och sexuella övergrepp, den s.k. Lanzarotekonventionen. Sverige undertecknade konventionen i samband med att den öppnades för undertecknande i oktober 2007. Syftet med konventionen är att förebygga och bekämpa sexuell exploatering och sexuella övergrepp mot barn, att skydda brottsoffrens rättigheter samt att främja nationellt och internationellt samarbete i frågan.

Utskottet noterar att vid ett högnivåmöte i Rom i november 2010 lanserades Europarådets kampanj för att stoppa sexuellt våld mot barn. Kampanjen kommer att pågå under tre år, och huvudmålen med kampanjen är dels att få Europarådets 47 medlemsländer att ansluta sig till konventionen om att skydda barn mot sexuellt utnyttjande och sexuell misshandel, dels att sprida kunskap om sexuellt våld mot barn. Konventionen avser även bekämpande av barnsexturism. Europarådets parlamentariska församling har utar-

betat en handbok för parlamentariker som ger en översikt över Lanzarotekonventionen och tips om hur nationella parlament kan arbeta med frågorna samt konkreta exempel på hur olika länder har lagstiftat.

Utskottet konstaterar att det av SOU 2010:71 Sexualbrottslagstiftningen – utvärdering och reformförslag framgår att vissa lagändringar krävs för att Sverige ska uppfylla konventionens krav. Utredaren menar att dessa lagändringar bör genomföras och att Sverige bör tillträda konventionen. Utrikesutskottet önskar inte föregripa behandlingen av ett eventuellt kommande förslag.

Utskottet noterar i sammanhanget även kommissionens meddelande KOM (2011) 60 En EU-agenda för barns rättigheter. Meddelandets utgångspunkt är att barnets rättigheter alltid ska beaktas i alla åtgärder på EU-nivå som påverkar barn. Det ger uttryck för samma målsättning som vägleder den svenska regeringens barnrättspolitik (prop. 2009/10:232 Strategi för att stärka barnets rättigheter) liksom den strategi för att förstärka barnets rättigheter i Sverige som nyligen godkänts av riksdagen (bet. 2010/11:SoU3). Barnsexturism är ett av de insatsområden i EU:s yttre åtgärder som kommissionen belyser. Kommissionens hållning är att barnsexturism måste utrotas.

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna *2010/11:U6 (S) yrkandena 1–4*, *2010/11:U298 (V) yrkande 13* samt *2010/11:Ju410 (V) yrkande 7*.

Utskottet konstaterar att med Lissabonfördragets ikraftträdande den 1 december 2009 uppstod en skyldighet för EU att ansluta sig till Europakonventionen för de grundläggande fri- och rättigheterna (ECHR). Genom ikraftträdandet av protokoll 14 till ECHR den 1 juni 2010 skapades en rättslig grund i Europakonventionen för att EU ska kunna ansluta sig till konventionen.

Utskottet framhåller att EU:s anslutning till ECHR har såväl ett högt symboliskt värde för EU, som därigenom stärker sin trovärdighet som MR-förespråkare, som ett praktiskt värde för enskilda individer i EU vilka får ett förstärkt skydd. När EU blir part till ECHR kommer en oberoende domstol, den europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna (Europadomstolen) i Strasbourg att kunna granska EU-institutionernas agerande så att det är förenligt med ECHR. Enskilda personer som anser sig ha fått sina rättigheter kränkta kan få sitt ärende prövat av domstolen när de har uttömt inhemska rättsmedel. Utskottet noterar att EU-domstolen därmed ska underställas Europadomstolen i frågor som rör ECHR på samma sätt som nationella högsta domstolar och konstitutionsdomstolar.

För att EU ska kunna ansluta sig till ECHR krävs ett anslutningsavtal mellan EU och Europarådet. Utskottet noterar att EU:s medlemsstater således får två roller i anslutningsprocessen, en som EU-medlemsstat och en som Europarådsmedlem. Kommissionen har fått ett mandat från EU:s medlemsländer att förhandla fram ett anslutningsavtal. Europarådet företräds av Styrkommittén för mänskliga rättigheter (CDDH). Förhandlingarna inled-

des officiellt den 7 juli 2010 i Strasbourg. Vid förhandlingmötena deltar även representanter från Europadomstolen och en representant för Europarådets kommitté av folkrättsrådgivare (CAHDI).

Utskottet erfar att de frågor som varit föremål för mest diskussion vid förhandlingsparternas möten berör den s.k. medsvaramekanismen, dvs. frågorna som gäller om Europadomstolen ska kunna tvinga EU eller en medlemsstat att inträda som medsvarende i ett mål och om Europadomstolen bör avhålla sig från att i domslutet fördela ansvaret för en konventionskränkning mellan svaranden och eventuella medsvarenden. Dessa frågor sammanhänger med hur regeln om inhemska rättsmedel ska tillämpas på EU. Vidare berörs innebörden av konventionskravet på tillgång till effektiva inhemska rättsmedel mot EU-lagstiftning och dess tillämpning på enskilda medborgare.

Utskottet konstaterar att till de frågor som måste lösas hör även medverkan av EU-domare i Europadomstolen i mål som rör tillämpning av EU-rätten och där utgången kan påverka EU-rätten. Detsamma gäller EU:s ställning i Europarådets ministerkommitté vid dess övervakning av verkställigheten av domar i mål där EU är part.

CDDH:s förhandlingsmandat sträcker sig till den 30 juni 2011. Motsvarande tidsbegränsning finns inte för kommissionen. Utskottet konstaterar att när ett anslutningsavtal har färdigställts inleds processen med att få detta antaget av Europeiska rådet och Europaparlamentet. Därpå följer nationella ratificeringsprocesser i Europarådets respektive EU:s medlemsstater. Europarådets parlamentariska församling följer anslutningsprocessen. En ledamot av utskottet ansvarar för detta inom ramen för sitt uppdrag som särskild rapportör avseende Lissabonfördragets effekt på Europarådet i den parlamentariska församlingens politiska utskott.

Utskottet välkomnar den svenska ståndpunkten att verka för en skyndsamt anslutning av EU till ECHR. Utskottet ser det förstärkta skyddet för den enskilda individen som den främsta prioriteringen och vinsten vid en anslutning och förutsätter att regeringen och den svenska delegationen till den parlamentariska församlingen i sina respektive forum fortsätter att verka för en snar anslutning.

Utskottet konstaterar att Europakonventionen och dess övervakningssystem har fått en allt större betydelse för skyddet av mänskliga rättigheter i Europa. Ett stort problem som hotar att allvarligt försvaga detta skydd är den ökande tillströmningen av klagomål till Europadomstolen och det växande antal mål som domstolen ska hantera. Den 1 juni 2010 uppgick antalet klagomål under behandling hos Europadomstolen till ca 127 000. Målbalansen ökar kontinuerligt. Även Europarådets ministerkommitté, som övervakar att medlemsstaterna verkställer Europadomstolens fällande domar, har med åren fått en allt tyngre arbetsbörda.

Utskottet konstaterar att det under det schweiziska ordförandeskapet i Europarådets ministerkommitté i februari 2010 hölls en högnivåkonferens i Interlaken, Schweiz, om Europadomstolens framtid. Konferensen antog en

deklaration med en handlingsplan (Interlakendeklarationen) som utskottet noterar har gett ny kraft åt reformarbetet. Utskottet framhåller vikten av den enskildes rätt att vända sig till Europadomstolen när hans eller hennes rättigheter enligt Europakonventionen inte har respekterats på nationell nivå. Samtidigt understryks att det i första hand är medlemsstaterna som ansvarar för att den enskilde tillförsäkras sina rättigheter enligt konventionen.

Ministerkommittén har tillsatt en arbetsgrupp som ska styra reformarbetet (GT-SUIVI.Interlaken). Vidare har den gett mandat till Styrkommittén för mänskliga rättigheter (CDDH) att utarbeta förslag till åtgärder. Utskottet noterar att bland dessa nämns särskilt en ny filtreringsmekanism inom Europadomstolen och möjligheten att på ett enklare sätt ändra konventionsbestämmelser av organisatorisk karaktär. Utskottet välkomnar Sveriges starka engagemang i reformarbetet och aktiva deltagande i samtliga kommittéer. Förutom de frågor som särskilt nämns i mandatet diskuteras ett eventuellt införande av ansökningsavgifter för klaganden. Utskottet ser inte positivt på en sådan utveckling.

Utskottet noterar att en viktig del av reformarbetet utgörs av det ovan nämnda ändringsprotokoll nr 14 till Europakonventionen, som bl.a. innebär en effektivisering av förfarandet hos Europadomstolen. Protokollet, som antogs 2004, kunde träda i kraft i sin helhet i förhållande till samtliga medlemsstater den 1 juni 2010 sedan Ryssland ratificerat det i februari 2010. Protokollet innehåller flera processuella ändringar som ökar Europadomstolens effektivitet.

Utskottet noterar i sammanhanget SOU 2010:87 Skadestånd och Europakonventionen – Betänkande av Utredningen om det allmännas ansvar enligt Europakonventionen. I utredningen framhålls att den allmänna grunden för konventionsstaternas skyldigheter enligt Europakonventionen återfinns i artikel 1. Denna innebär att staterna har en allmän skyldighet att se till att konventionen respekteras och efterlevs av lagstiftare, myndigheter och domstolar i förhållande till enskilda på nationell nivå. Detta innefattar inte bara en förpliktelse att garantera enskilda de mänskliga rättigheter som åtnjuter skydd enligt konventionen utan även ett krav på att tillhandahålla nationella rättsmedel mot kränkningar av dessa rättigheter.

Utskottet noterar att en viktig förklaring till den kraftigt ökade tillströmningen av mål till domstolen kan sökas i den utveckling som skett genom att staterna i det f.d. östblocket tillträtt Europakonventionen och underkastat sig Europadomstolens jurisdiktion (enbart Ryssland står för över 25 % av det totala antalet klagomål). Utskottet konstaterar att det sedan länge förekommer ett stort antal klagomål mot Turkiet. Till det kommer att allt fler mål inför domstolen är komplexa, omfattande och rör allvarliga kränkningar av mänskliga rättigheter. Vidare finns allmänt sett en ökad medvetenhet om rätten att klaga till Europadomstolen.

Utskottet konstaterar att det inte finns något skäl att anta att tendensen med ökade klagomål och motsvarande svårigheter att hantera dem kommer att brytas på något avgörande sätt framöver. Enligt utredningen är den allmänna bedömningen att de effektivitetsvinster som uppnås genom protokoll 14, som trädde i kraft den 1 juni 2010, medför en begränsad avlastning. Även med de övriga åtgärder som Europadomstolen har vidtagit skulle en stor del av domstolens problem med höga målbalanser – och allt vad dessa medför i form av långa handläggningstider m.m. – således kvarstå.

Utskottet konstaterar att den parlamentariska församlingen bl.a. föreslagit att ministerkommittén intar en striktare hållning mot de medlemsstater som brister i verkställighet av domar. Utskottet framhåller att det faktum att ett antal av Europadomstolens domar flera år efter avgörandet inte blivit verkställda riskerar att underminera det system som byggts upp under Europakonventionen. Utskottet noterar att församlingen har uppmanat de nationella parlamenten att engagera sig i att följa upp hur domstolens beslut verkställs på nationell nivå. Församlingen har även åtagit sig att regelbundet följa domarnas verkställighet.

Utskottet konstaterar att domstolens mål från stater i det forna Östeuropa rör olika former av polisövergrepp, otillfredsställande polisutredningar av sådana brott och otillfredsställande brottmåls- och civil-processer. Ett antal mål berör frågor om yttrandefrihet och föreningsfrihet. Utskottet noterar att motsvarande i hög grad gäller för Turkiet. När det gäller Turkiet framhåller utrikesutskottet att granskningsutskottet har en pågående dialog med landet inom ramen för uppföljningen av utskottets rekommendationer.

Utskottet konstaterar att en högnivåkonferens om Europadomstolens framtid arrangerades av det turkiska ordförandeskapet i ministerkommittén i Izmir den 26–27 april 2011. Konferensen rapporteras ha haft tre huvudsakliga mål: utvärdering av ikraftträdandet av protokoll 14, utvärdering av reformprocessen inom Interlakendeklarationen, samt, efter vidare reflektion, stimulans för att fullfölja denna reformprocess. Utskottet önskar understryka vikten av att det svenska agerandet, såväl i ministerkommittén som inom den parlamentariska församlingen, vägleds av den stora betydelse som domstolen har för att Europakonventionen följs. Samtidigt betonas att det är medlemsstaternas gemensamma ansvar att garantera att domstolen kan arbeta effektivt även fortsättningsvis.

Utskottet önskar framhålla vikten av svenskt stöd för reformarbetet inom Europarådet, där fokus utgörs av bättre styrning, operationella frågor, organisationens strukturer samt Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna.

Utskottet konstaterar att Europarådets arbete vad gäller skydd för personer som tillhör nationella minoriteter främst utförs i expertkommittén för frågor som rör nationella minoriteter (Comité d'experts du Conseil de l'Europe sur les questions relatives à la protection des minorités nationales, DH-MIN), som är en underkommitté till Styrkommittén för mänskliga rättigheter.

tigheter (CDDH). Inför 2009 omvaldes Sveriges representant i DH-MIN till uppdraget som vice ordförande i expertkommittén. Under 2009 har kommittén bl.a. ägnat sig åt frågan om nationella minoriteters möjlighet till delaktighet och tillgång till nya medier. Utskottet önskar framhålla att Sverige har ratificerat Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter och den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk och periodiskt rapporterar om genomförandet av konventionerna till Europarådet. Utskottet konstaterar att vid utvidgningen av Europarådet har församlingen varit pådrivande i frågor om de mänskliga rättigheterna och minoriteters rättigheter samt har bidragit vid tillkomsten av ett stort antal konventioner. Ordföranden för riksdagens delegation är ledamot av såväl utskottet för juridiska frågor och mänskliga rättigheter som av underutskottet för minoriteters rättigheter.

Utskottet konstaterar att romerna är den största minoriteten i Europa och finns representerade i nästan samtliga av Europarådets medlemsstater. Dessa stater har en skyldighet att se till att romers levnadsvillkor förbättras och att deras mänskliga rättigheter respekteras fullt ut. Trots detta fortsätter romerna att vara en utsatt och diskriminerad grupp. Utskottet noterar att församlingen vid sin junisession 2010 debatterade situationen för romerna i Europa samt Europarådets aktiviteter. Vid en brådskande debatt under oktobersessionen 2010 debatterades åter romafrågor.

Utskottet erfar vidare att situationen för romer under året även har diskuterats från ett asylperspektiv i rapporten Asylsökande romer i Europa. Utskottet konstaterar att Specialistgruppen för romska frågor (le Comité d'experts sur les Roms et les Gens du voyage, MG-S-ROM) fungerar som rådgivare åt ministerkommittén i frågor som gäller romer. Utskottet noterar att Grekland i januari 2010 genomförde en uppföljning till den konferens om romska kvinnors rättigheter som Sverige under 2007 genomförde i samarbete med Europarådet och EU:s byrå för grundläggande rättigheter.

Utskottet noterar även det uttalande som Mevlüt Çavusoglu, president i församlingen, gjorde inför den internationella romadagen den 8 april 2011. Där påpekades att Europarådet har varit behjälpligt i att starta ERTF (European Roma Travellers Forum). Sedan i januari 2011 har ERTF inbjudits till den parlamentariska församlingens utskottsmöten då romafrågor diskuteras.

Utskottet understryker avslutningsvis att Europarådet utgör en mötesplats för spörsmål om demokrati samt mänskliga rättighets- och rättsstatsfrågor för hela Europa och dess närområde. I Europarådet möts EU:s medlemsstater och stater som inte är medlemmar av EU. I detta perspektiv önskar utskottet betona Stockholmsprogrammets uppföljning liksom anslutningen av EU såväl till ECHR som till Greco (The Group of States Against Corruption) och andra konventioner och uppföljningsmekanismer.

Bland de utmaningar som Europarådet står inför lyfter utskottet särskilt fram vikten av att värna om ett öppet Europa. Öppenheten har flera aspekter. Åsiktsfrihet och yttrandefrihet bör hävdas och främjas. Europarådet

och den parlamentariska församlingen bör enligt utskottet fästa särskild uppmärksamhet på utvecklingen av yttrandefrihet och mediefrihet i medlemsstaterna liksom i dialogen med stater i närområdet. Europarådet bör verka för att en formell och reell grund för oberoende nyhets- och åsikts-spridning säkras. Ett viktigt perspektiv är att EU:s partnerskapsområden är medlemmar i Europarådet eller, i södra Medelhavsområdet, tänkbara Partners for Democracy. Utvecklingen i den södra Medelhavsregionen aktualiserar detta nya samarbete som Europarådets parlamentariska församling etablerade 2009 för att ge stöd för en övergång till demokrati.

Utskottet vill betona Europarådets kärnområden – respekt för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer – och stärka dem och även förstärka stödet till nyckelfunktioner som kommissarien för mänskliga rättigheter och Europadomstolen. Utskottet understryker vikten av den parlamentariska dimensionen i detta arbete.

Utskottet anser som prioriterat att dels regeringen inom ministerrådet, dels riksdagens delegation till PACE inom församlingen verkar för de ståndpunkter som här har anförts. Med vad som anförts i betänkandet föreslår utskottet att skrivelsen och redogörelsen läggs till handlingarna.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. En årlig skrivelse om Europarådets verksamhet, punkt 1 (S, V)

av Urban Ahlin (S), Carina Hägg (S), Carin Runeson (S), Olle Thorrell (S), Kenneth G Forslund (S) och Hans Linde (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:U6 yrkande 1.

Ställningstagande

Socialdemokraterna och Vänsterpartiet anser att regeringen årligen bör lägga fram för riksdagen en skrivelse om verksamheten i Europarådet.

Regeringen har givit riksdagen en redogörelse för regeringens arbete i Europarådets ministerkommitté, långt efter det att de händelser ägt rum som man nu redovisar för riksdagen. Argumentet att man på detta sätt knyter an till Sveriges ordförandeskap i EU hösten 2009 är inte bärande. Det begränsar mera riksdagens möjligheter att granska och för sin del ge inriktningar på den politik som regeringen står för i Europarådet.

Regeringen bör fortsättningsvis årligen återkomma med en skrivelse om verksamheten i Europarådet, i likhet med vad Europarådets parlamentariska delegation gör för sin del till riksdagen. På det sättet blir det framför allt möjligt att få in en tätare och, genom ärendehantering i riksdagen, tydligare kontakt mellan riksdagen och regeringen i inriktningen av den politik som Sverige bör föra i Europarådets olika institutioner.

2. Oppositionen i Vitryssland, punkt 2 (S, MP)

av Urban Ahlin (S), Carina Hägg (S), Carin Runeson (S), Olle Thorrell (S), Kenneth G Forslund (S) och Bodil Ceballos (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:U6 yrkande 2.

Ställningstagande

Ett område där det föreligger samstämmighet mellan regeringen och oss i den parlamentariska församlingen gäller Vitryssland. Utvecklingen i Vitryssland i samband med valet av president i december 2010 visar att regimen och dess ledare inte lever upp till de utlovade stegen i demokratiserande riktning. Det är oacceptabelt att Vitryssland förblir en diktatur. Sverige bör därför, exempelvis i EU-samarbetet, driva på än mer för ett ökat stöd till den demokratiska oppositionen i Vitryssland.

3. Rysslands åtaganden, punkt 3 (S, V)

av Urban Ahlin (S), Carina Hägg (S), Carin Runeson (S), Olle Thorell (S), Kenneth G Forslund (S) och Hans Linde (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:U6 yrkande 3.

Ställningstagande

Ett medlemsland som inte blir föremål för en samlad analys i regeringens skrivelse är Ryssland. I grunden kvarstår, enligt Socialdemokraternas och Vänsterpartiets bedömning, den auktoritära statsordningen i Ryssland. Regimen under Medvedev och Putin har inte skapat avgörande förbättringar i jämförelse med tiden under Putin, framför allt fr.o.m. 2003. Problemen sedan dess kvarstår – avseende de mänskliga fri- och rättigheterna, rättssäkerheten, mediernas beroende av statsmakten m.m. I detta ligger att mycket är ovisst och oförutsägbart i Rysslands inre och yttre politik, med säkerhetspolitiska risker. Det är möjligt att Putin låter sig omväljas till Rysslands president 2012.

I Europarådets arbete har det också varit svårt att nå ett tillfredsställande genomförande av vapenstilleståndsavtalet Georgien–Ryssland från 2008, framförhandlat under president Sarkozy. Kommissarien för mänskliga rättigheter Thomas Hammarberg är den som kommit längst. Vi vill dock notera att det, ungefär samtidigt som generalsekreterare Torbjørn Jagland tillträdde sin befattning, har blivit ett förbättrat klimat i PACE. Rysslands parlamentariska delegation motsatte sig inte rekommendationer från församlingen till ministerkommittén om Kosovo, under förutsättning att utgångspunkten togs i individens rättigheter på europeisk nivå, oberoende av statusfrågan kring Kosovo.

I juni 2010 antogs också en rapport med rekommendationer till ministerkommittén, *Legal remedies for human rights violations in the North-Caucasus region*. Den handlar om Tjetjenien, Ingusjien och Dagestan, delar i Ryssland som plågas av det mest fruktansvärda övervåld och rättslöshet i dagens Europa. De ryska parlamentarikerna röstade i huvudsak för denna rapport, som uppmanar ministerkommittén, dvs. regeringarna, att

- lägga största vikt vid utvecklingen av mänskliga rättigheter i denna region i Ryssland
- genomföra Europadomstolens många domar beträffande den ryska statsmakten i denna region
- skapa ett registersystem för de brott mot mänskliga rättigheter etc. som förekommer där i syfte att främja sanning för att därmed skapa samförstånd.

Man kan förhålla sig till denna rapport och rekommendation på olika sätt. Sveriges regering bör enligt vår mening kunna se den som en möjlighet att med större kraft bringa Rysslands statsledning att ta sina åtaganden till Europarådet på största allvar, vilket också går att utläsa i församlingens rapport. Detta genom att på basis av denna rapport, som alltså i huvudsak stöddes av ryska parlamentariker, driva på den ryska statsledningen.

Den svenska regeringen bör redovisa för riksdagen hur regeringen avser att för sin del inom Europarådets ministerkommitté genomföra PACE-rekommendation 1922 (2010) och i övrigt bidra till att de värden som Ryssland åtagit sig vid inträdet i Europarådet fullföljs.

4. Konvention mot människohandel, punkt 4 (S, MP, V)

av Urban Ahlin (S), Carina Hägg (S), Carin Runeson (S), Olle Thorell (S), Kenneth G Forslund (S), Bodil Ceballos (MP) och Hans Linde (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:U6 yrkande 4.

Ställningstagande

Europarådets konvention mot människohandel är ett viktigt steg i kampen mot människohandel och ett sätt att arbeta för dessa kvinnors och barns grundläggande rättigheter. En av Europarådets viktigaste uppgifter är också att garantera och skydda de mänskliga rättigheterna i medlemsstaterna, och där ingår att söka hitta gemensamma lösningar på samhällsproblem som människohandel, organiserad brottslighet och brott mot barn.

Människohandel för sexuella ändamål är ofta nära kopplat till prostitution och annan grov organiserad brottslighet som ger stora vinster. Såväl kunskapen som debatten om människohandel har ökat de senaste åren utan att vi ser någon avmattning i människohandeln.

Varje år beräknas tusentals kvinnor, samt ett okänt antal barn, transporterats i Europa för att utnyttjas som sexslavar. Europas länder är i varierande grad destinationsländer, transitländer och ursprungsländer för människohandlarna. Den internationella människohandeln ökar, International Labour Organization (ILO) beräknar antalet utsatta till flera miljoner varje år och mörkertalet är stort. Enskilda länder har ett ansvar, men även EU har ett uppdrag att driva på för ytterligare beslut. Vi välkomnar direktivförslag för att stärka EU:s arbete mot människohandel. Men flera EU-länder har ännu inte ratificerat konventionen. Vi uppmanar alla Europarådets medlemsländer till detta. Sveriges regering måste kraftfullt verka för att EU ratificerar Europarådets konvention om människohandel. EU måste både tillträda konventionen och verka för att alla dess medlemsstater gör detsamma.

5. Samarbete mot barnsexturism, punkt 5 (MP, V)

av Bodil Ceballos (MP) och Hans Linde (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:Ju410 yrkande 7.

Ställningstagande

Barnsexturismen är ett stort och omfattande problem i världen men har i Sverige inte prioriterats högt av regering och riksdag. Enligt en uppskattning av den franske turistministern 2005 utnyttjas tre miljoner barn varje år inom barnsexturism i världen. De allra flesta av dessa brott förblir okända för myndigheterna. Brotten utförs till största delen av män, men även till viss del av kvinnor.

Miljöpartiet och Vänsterpartiet vill förtydliga att barnsexturism handlar om sexuell exploatering av barn. Fenomenet med turister som utnyttjar barn sexuellt på sina resor är en del av det patriarkala våldet och den maktordning som framställer det som självklart för män att utnyttja och exploatera barns, men också kvinnors, kroppar. Budskapet är att barn är en handelsvara för mäns sexualitet som det står dem fritt att köpa, förbruka och göra sig av med. All prostitution, både den nationella och den globala över gränserna, är beroende av mäns efterfrågan; det är män som upprätt-

håller och stimulerar efterfrågan på sexuella tjänster. Arbetet för att stoppa prostitution och barnsexturism måste ske utifrån insikten att det handlar om makt.

Miljöpartiet och Vänsterpartiet tycker att det är viktigt att agera mot barnsexturism på internationell nivå. Dock anser vi att detta lämpligast sker på mellanstatlig nivå och inom Europarådet, där det finns en lång tradition av internationellt samarbete i frågor om mänskliga rättigheter och även i frågan om sexuella övergrepp mot barn. Regeringen bör därför verka för att det inom Europarådet vidtas ytterligare åtgärder för ett starkare europeiskt samarbete mot barnsexturism.

6. Resolution om abort, punkt 6 (V)

av Hans Linde (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:U298 yrkande 13.

Ställningstagande

I oktober 2010 valde Europarådet att på ett skrämmande sätt försvaga kvinnors rätt till sin egen kropp ytterligare. Europarådet beslutade då om en resolution som innebär att anställda inom vården ska kunna välja att inte utföra aborter. Även hela sjukhus ska kunna neka att utföra abortverksamhet.

Kvinnors rätt att bestämma över sin egen kropp, sexualitet och reproduktion är en grundläggande mänsklig rättighet. Att begränsa möjligheten till abort på det sätt som resolutionen föreslår skulle innebära direkta brott mot kvinnors mänskliga rättigheter.

Europarådets resolution är inte juridiskt bindande men måste betraktas som ett stort bakslag för europeiska kvinnor och visar tyvärr på de konservativa vindar som nu blåser genom Europa. Alltför få länder och regeringar är beredda att stå upp och försvara kvinnors sexuella och reproduktiva rättigheter. Om Sverige tystnar är risken tyvärr stor att inga andra länder kommer att försvara dessa grundläggande mänskliga rättigheter. Vi hade önskat att Sverige tydligt tog avstånd från resolutionen och aktivt arbetade för att den upphävs.

7. Resolution om abort, punkt 6 – motiveringen (SD)

av Julia Kronlid (SD).

Ställningstagande

Med anledning av motion 2010/11:U298 av Hans Linde m.fl. (V) har Europarådets resolution 1763 (2010) om samvetsfrihet uppmärksammas i utskottets betänkande. I motionen yrkar Hans Linde m.fl. (V) att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att upphäva Europarådets resolution om samvetsfrihet.

Resolution 1763 (2010) handlar om att ingen person, inget sjukhus och ingen institution ska tvingas att utföra eller medverka till abort, dödshjälp eller någon handling som kan orsaka döden för ett mänskligt foster eller embryo. Vidare säger resolutionen att ingen ska diskrimineras om man vägrar medverka till något av detta. Resolutionen slår också fast att samtidigt som medlemsstaterna ska upprätthålla respekt för tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet ska man också försäkra tillgång till vård och hälsa.

Sverigedemokraterna ställer sig bakom utskottets förslag att avslå motionen men vi kan inte ställa oss bakom utskottets överväganden och motiv till att avslå motionen.

I utskottets överväganden står man fast vid tidigare ställningstaganden i exempelvis betänkande 2009/10:UU15 att Sverige ska stödja internationella insatser som syftar till att göra aborter fria, säkra och lagliga för alla kvinnor. I utskottets överväganden står det även att ”utskottet förhåller sig kritiskt till innehållet i resolution 1763 (2010) och anser att delegationen bör verka för att åstadkomma en förändring av denna resolution, vilken antogs vid en tidpunkt då den svenska delegationen inte kunde närvara.”

Utifrån dessa ovanstående överväganden anser utskottet att motion 2010/11:U298 yrkande 13 kan avstyrkas.

Sverigedemokraternas motiv till att motionen ska avstyrkas är tvärtom att vi ställer oss positiva till Europarådets resolution 1763 (2010) om samvetsfrihet, och vi kan inte ställa oss bakom att delegationen ska verka för att åstadkomma en förändring av resolutionen. Sverigedemokraterna vill i stället poängtera vikten av att respektera artikel 18 i FN:s allmänna förklarings om de mänskliga rättigheterna där det står att ”var och en har rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet.”

Sverigedemokraternas allmänna hållning är också att ha respekt för andra länders självbestämmande, och vi vill verka för en värld med fristående demokratiska stater.

Vi menar att abortfrågan är av sådan komplex art att vi bör respektera att andra länder kan ha en annan syn på abort än vad som är gällande i svensk lagstiftning. Vi anser att man bör vara vaksam på att man inte kliver över gränsen från att arbeta för internationella mänskliga rättigheter till att ställa orimliga krav på enskilda länders politiska inriktningar. Vi tror i stället på att stärka demokratin samt åsikts- och yttrandefriheten i mottagar-

länderna. Vi ställer oss bakom FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna men ställer oss kritiska till att använda biståndspengar för att utöva politiska påtryckningar på andra länders abortpolitik.

Särskilt yttrande

Mänskliga rättigheter och demokrati i Turkiet (V)

Hans Linde (V) anför:

I betänkandet om Europarådet berörs frågan om situationen i Turkiet gällande mänskliga rättigheter. Vänsterpartiet anser att utskottet varken i tillräcklig utsträckning eller tillräckligt tydligt berör de bakslag som skett i Turkiet de senaste åren när det gäller mänskliga rättigheter och demokrati.

Den 29 mars 2009 hölls lokalval i Turkiet. Det skulle kunnat bli början på en process mot verklig demokrati i Turkiet, men blev tyvärr i stället ett tydligt bakslag för arbetet för ett demokratiskt Turkiet där alla medborgares mänskliga rättigheter respekteras.

Valet blev en framgång för Demokratiska Samhällspartiet DTP. Men i stället för att acceptera valresultatet inleddes den politiska operation som gick under namnet KCK i Turkiet. Tusentals människor fängslades: folkvalda politiker men också journalister, advokater och författare. En av dem som fängslades var den kurdiske författaren, advokaten och människorättsaktivisten Muharrem Erbey. Han åtalades bl.a. för ett tal han höll i Sveriges riksdag, inbjuden av Svenska stödkommittén för mänskliga rättigheter i Turkiet.

Fortfarande sitter flera tusen av de arresterade fängslade i väntan på rättegång. Sverige borde kräva att samtliga politiska fångar släpps.

I december 2009 tog den turkiska författningsdomstolen ytterligare ett steg genom att DTP stängdes och flera av dess ledare förbjöds att arbeta politiskt.

Den 12 juni 2011 är det parlamentsval i Turkiet. Inför parlamentsvalet är det viktigt att omvärlden följer utvecklingen i Turkiet för att garantera att valet blir fritt och demokratiskt. En förutsättning för att så ska ske är att alla medborgare i Turkiet garanteras rätten att delta i valarbetet på lika villkor, att 10-procentsspärren till det turkiska parlamentet avskaffas och att de politiska fångarna släpps.

Tyvärr har vi redan sett oroväckande tecken på att myndigheterna i Turkiet vill inskränka möjligheten för en rad oppositionella politiker och partier att delta i valet. Den 18 april beslutade valmyndigheten i Turkiet, Yüksek Seçim Kurulu, att förbjuda tolv kandidater från att delta i valet. Flera av dessa tillhör DTP:s efterföljare BDP. Detta beslut drogs senare i delar tillbaka. Partiet ÖDP har dock förbjudits att delta i valet, vilket innebär att ingen av dess 550 kandidater får ställa upp. Dessutom finns det ytterligare enskilda kandidater som inte kommer att få ställa upp.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelse 2010/11:54

Regeringens skrivelse 2010/11:54 Redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté m.m. år 2009 samt första halvåret 2010.

Följdmotion med anledning av skrivelse 2010/11:54

2010/11:U6 av Björn von Sydow m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen årligen bör lägga fram för riksdagen en skrivelse om verksamheten i Europarådet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett utökat stöd för den demokratiska oppositionen i Vitryssland.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör redovisa för riksdagen hur regeringen avser att för sin del inom Europarådets ministerkommitté genomföra PACE-rekommendation 1922 (2010) och i övrigt bidra till att de värden som Ryssland åtagit sig vid inträdet i Europarådet fullföljs.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att EU bör ratificera Europarådets konvention mot människohandel.

Redogörelse 2010/11:ER1

Redogörelse 2010/11:ER1 Från Sveriges delegation vid Europarådets parlamentariska församling.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010

2010/11:Ju410 av Lena Olsson m.fl. (V):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att det inom Europarådet vidtas ytterligare åtgärder för ett starkare europeiskt samarbete mot barnsexturism.

2010/11:U298 av Hans Linde m.fl. (V):

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att upphäva Europarådets resolution som inskränker den fria aborträtten.